

DEȘTEPTAREA

Gazetă pentru popor.

Redactată de un comitet.

Apare la 1 și 15 st. n. ale fiecărei luni.

Prețul foii pe an în țară 3 coroane.
» » » » » străinătate 5 franci.

Un număr : 20 bani.

Epistolele nefrancate nu se primesc.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

Editor și proprietar :

Societatea academică „Junimea”.

Redacția și administrația :

Cernăuț, piața principală Nr. 3.

Motto : »Deșteaptă-te pământ român ! Biruie-ți durerea, e vremea să ieși din amotîre, tu, seminție a domnitorilor lumii !... Aștepți oare, spre a învia, ca strămoșii să se scoale din morminte?»

BCU Cluj / Central University „Al. Russo, „Cântarea României”.

Ciprian Porumbescu.

Duminecă în 7 Iunie s'a prăznuit în satul Stupca amintirea lui *Ciprian Porumbescu*, care a murit înainte de 25 ani, și de aceea s'a dus Duminecă multă lume românească la

Ciprian Porumbescu.

mormântul lui să-i puie cununi de flori pe cruce, să ție cuvântări frumoase și să iee parte la parastasul ce s'a făcut în amintirea lui. Credem că e bine să știți și D-voastră, cinstiților gospodari, cine-i Ciprian Porumbescu și de ce-l jălesc Românii chiar după atâta amar de vreme. Mulți din D-Voastră nu vor fi știind cine-i Porumbescu, nu cred însă că este Român pe rotogolul pământului, care să nu fi auzit cândva vr'un cântec de alui, căci Ciprian Porumbescu a fost cel mai mare cântăreț și muzicant al

neamului nostru. Trebuie să mă înțelegeți bine ce vreau să zic : n'a fost muzicant ca și cutare țigan ce cântă pe bani la nunți și la hramuri, ci el singur iscodea din mintea lui cântece nouă,

le scria pe hârtie, ca să le poată cânta și alții, sau umbla cu lăutari, ori cu flăcăi și fete, îi punea să cânte, iar el prindea cântecele lor cu arcușul pe scripcă și apoi le scriea să nu se piardă. El știa tare bine că se pierd cântecele noastre bătrânești, cari-s atât de minunate, încât întrec în frumuseță cântecele tuturor neamurilor, și de aceea voia el să le culeagă pe cele mai alese.

Ciprian Porumbescu este feciorul fostului paroh Iraclie din Stupca, și s'a născut în satul Șipot la 2 Octomvrie 1854. De mititel încă începuse să cânte din scripcă, și cât a stat pe la școlile din Suceava, din Cernăuț și din Viena, cântecul i-a fost cea mai mare mângâiere în viața lui. Avea să fie preot, căci pentru tagma asta se pregătise el în Cernăuț, însă dragostea pentru muzică l-a făcut să meargă la Viena la școala cea mai înaltă de muzică, unde avea să facă un examen (ispitire), ca să fie mai pe urmă profesor de muzică și cântare. Povestesc prietenii lui și acuma, că el încă pe când era în Cernăuț cânta așa de fermecător din vioară (scripcă), încât cei ce-l ascultau trebuiau să plângă. Cluj

Odată era bolnav în Seminarul din Cernăuț un seminarist tânăr, care înebunise. Ciprian se duse la ușa odăii lui și începu să cânte încet din vioară o doină așa de lină, de părea că voiește să te adoarmă. Seminaristul cel nebun asculta dintru'ntâi ca înlemnit, iar după ce sfârși Ciprian de cântat, nebunul deschise cu furie ușa și se aruncă la pieptul lui Porumbescu, strigând: »Cipriane, tu ești?« După câteva zile îi veniră mințile la loc și se făcu sănătos ca mai înainte.

Fiind Ciprian student, era membru și în societatea studentească »Arboroasa«, care a trimis o telegramă la Iași cu prilejul parastasului lui Grigore Ghica, cel din urmă Domn Român, care a stăpânit țeara noastră! Parastasul s'a ținut în 1877 pe timpul bătăliei dela Plevna, și tocmai atunci se împlineau 100 de ani dela luarea Bucovinei de către Austria. Din pricina telegramii celeia i-au dat pe toți studenții Români în judecată și pe cinci dintrînșii i-au ținut închiși două luni și jumătate. Între cei cinci erau: Ciprian Porumbescu, părintele Constantin Morariu din Pătrăuț pe Suceava, părintele Zaharie Voronca din Mihalcea și alți doi studenți, cari-s preoți acuma. Se spăriase

și intrase în toate recorile împărăția noastră, că cei câțiva studenți săraci au să-i dărime temelile!

În închisoare au stat bieții pe vreme de iarnă și fiind Ciprian gingaș din fire, s'a îmbolnăvit de piept și din asta i s'a tras oftica și mai pe urmă moartea. Pentru că-i era foarte urit în închisoare, Ciprian a cerut să-i deie vioara în chilie, ca să-și mai uite aleanul. Când îi era jale și-l ardea dorul de casă și de neamuri, el cânta din vioară așa de duios, în cât toți criminaliștii se strîngeau la ușa lui și-l ascultau plângând. Odată a cântat el Doina, cântecul lui cel mai drag și de odată văzu că unul din arestanții închiși cu dânsul isbucnește în hohote de plâns.

— »De ce plângi bade?« il întreabă Ciprian.

— »Cum să nu plâng, Domnule, că am avut și eu o fată care vecinic cânta Doina asta, pe care ai cântat-o și Domnia-Ta acum, iar când m'au băgat în temniță, am lăsat-o moartă pe masă??«.

Măcar că suferia de oftică, boală fără leac, totuși Ciprian voia să scape de ghiarele morții, și de aceea s'a căutat cu doftori, a mers în Italia, unde-i aerul mai uscat și mai sănătos, pentru că acolo-i vecinic primăvară, a alergat în dreapta și în stânga, dar zadarnice i-au fost opintirile, căci Dumnezeu l-a luat la dînsul în primăvara anului 1883, jelim fiind de toată suflarea românească. În scurta lui viață — numai 29 ani — a făcut Ciprian vr'o două sute de cântece lumești și bisericеști, cari n'au păreche de frumoase ce sânt. De aceea trebuie să-l jelim și noi cu toții și în toată clipa să ne aducem aminte cu evlavie de viața lui nenorocită și de cântecele lui fermecătoare...

Pe crucea de piatră, așezată la mormântul lui, i-au pus un prea frumos tricolor făcut pe o tablă de metal, așa cum a dorit el în Cântecul tricolorului, făcut de el:

*»Iar când, fraților, m'-oi duce
Dela voi și-a fi să mor,
Pe mormânt atunci să-mi puneți
Mândrul nostru, tricolor!«.*

I. Gr.

Binele nostru obștesc.

(Urmare)

11. Celelalte sminteli ale creștinilor din Pătrăuț.

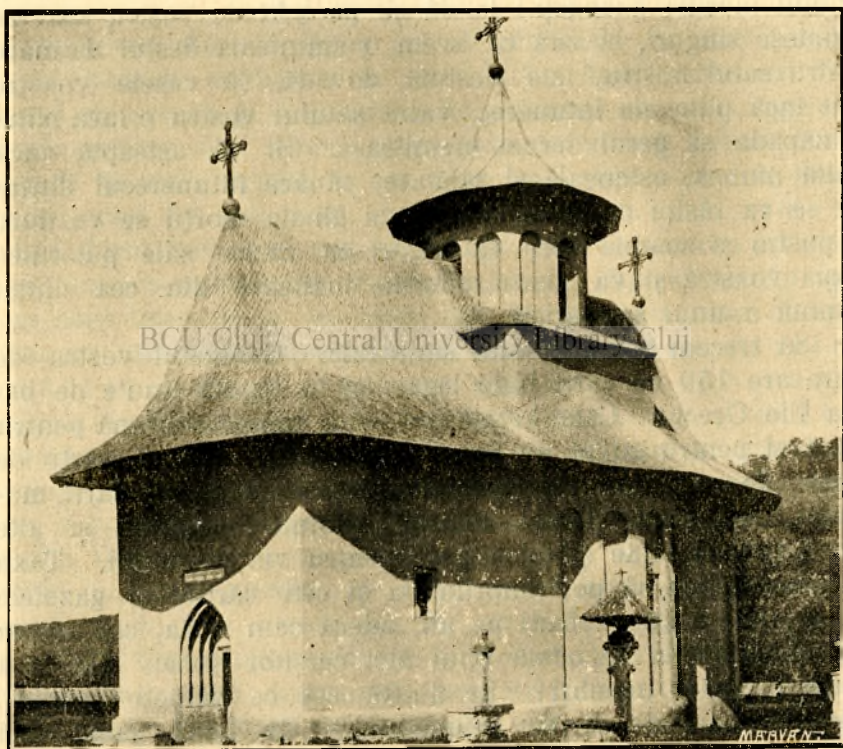
Pătrăuțenilor, îmbunătățirile, ce s'au făcut până acum în comuna voastră, sânt numai începuturi așa de slabe, încât ele mi se par a fi ca licărirea zorilor dintr'o zi aproape de primăvară. Căci ce înseamnă casa societății voastre de cetire, ce înseamnă că s'a făcut puțină rânduială în chivernisirea averii voastre comunale și aveți și o bancă sătească încă destul de săracă și o societate de pojarnici numai cu numele? Toate acestea sânt numai slabe raze de lumină, numai semne sfioase că viața începe în voi a se trezi, dar numai în foarte puțini, căci cei mai mulți dintre frații voștri, deși sânt vii, totuși dorm încă duși somnul morții, ceea-ce omului cu ochii bine deschiși îi dovedesc destul de lămurit faptele lor. Și apoi mai sânt între voi și de aceia cari socot că văd așa de bine, cum nu mai vede nime altul, și tocmai din pricina acestei sumeții nu se sfiiesc a zgăria pe furiș trupul încă tot răstignit al bietului nostru bine obștesc, dorind să se înfrupte măcar cu o picătură de sânge din el. Păgânească și de tot urită purtare e aceasta, dar spre stricăciunea făptuitorilor, căci, mulțămită Domnului, la noi sânt acum destui ochi ageri, de cari nimic nu scapă nevăzut, și vitejii aceia lacomi se trezesc la urmă că chiar și copiii râd de unghiile mâței ascunse în lor. Da, Pătrăuțenilor, s'a trecut pentru totdeauna timpul întunerecului, când bunăoară, precum povestiți voi singuri, viteji dintre voi strîngeau bani din sat ca să meargă până la Cernăuț și să petreacă câteva zile la mesele pline și la sunetul muzicei, apoi să se întoarcă acasă și să zică că au căutat dreptatea satului la Viena. Astăzi numai purtarea și munca cinstită pentru îndreptarea și rădicarea la stare mai bună a tuturor fraților voștri îi poate pune unuia dintre voi pecetea de „fruntaș“ pe frunte, iar hâtrii, cari vreu să se cârpiască pe sama binelui obștesc, se cufundă ei singuri în prăpastia disprețului tuturor. Și e și cu tot dreptul să fie așa, pentru că așa cere și dreptatea dumnezească și cea ome-nească. În toate țările și împărățiile de pe tot rotogolul pământului bate azi vântul grijei, de a ajuta mai ales celor

slabi și asupriți, bate vântul prielnic pentru înflorirea binelui obștească. Sau poate credeți că Maiestatea Sa Împăratul nostru de flori de cuc a dat dreptul, ca obștea din toate țările Sale să-și aleagă deputații, ce au să puie la cale în Viena binele tuturor supușilor din împărăția Sa? A te pune împotriva unui așa de puternic, înseamnă a te osândi singur. Și noi trebuie să ne simțim foarte fericiți că ni e dat a trăi într'o vreme ca cea de azi.

Cei mai mulți dintre voi, Pătrăușenilor, dorm încă duși somnul morții; adozeți-i la dânșii pe hâtrii voștri, cari se osândesc singuri, și iată că avem o sminteală destul de mare pentru satul nostru, iată destulă dovadă, că casele voastre sânt încă pline de întunerec, vatra satului vostru e încă plină de zăpada și gerul iernei nemiloase. Și vă așteaptă încă multă muncă, osteneală și răbdare, pânăce întunerecul dintre voi se va răsipi cu totul, zăpada și gheața morții se va duce în pustiu și soarele verii va dogori cu razele sale puternice moșia voastră și va coace rodurile mănoase din cea dintâi toamnă a unui sat fericit.

Să trecem acum la altă sminteală. Cabinetul vostru de cetire are 150 de cărți bine legate și în regulă ținute de bădica Ilie Greciuc. Câtă învățătură, câtă lumină și hrană pentru inimă și pentru suflet nu se află în cărțile acelea, cărți de istorie, de rugăciuni, de legea dumnezească, de albinărit, mătăsărit, legumărit, despre folosul trifoiului, lușternei și alte atâtea lucruri bune și folositoare pentru viața omului. Taxa de membru, ca să poți împrumuta și ceti cărțile și gazetele cabinetului, e 50 de bani pe an, adecă cam atâta, cât un om mai milos ar da de odată unui biet cerșitor sărac. Dar câți dintre voi sânt membri? Și dintre cei ce sânteți membri, câți ați cetit toate cărțile cabinetului? Cu bună samă nici unul! Și tocmai aice cărturarii mai bătrâni, aceia cari cunosc mai bine prețul cel nespus de mare al cetirii cărților, căci au gustat acum această dulceață atât de priitoare sufletului, tocmai ei ar trebui să meargă cu pildă bună înainte. Mulțumită școalei noastre, tineretul Pătrăușului este mai tot știutor de carte. Dar ce face el în Dumineci și sărbători și mai ales în timpul cel lung al iernei? Joc și joc și joc și iară joc — pe tolocă, în vre-o cocioabă, pela clăci, pe lângă crișme și pe unde apucă. Piere lumea de-a muzicei și de-a danțului. Numai ce auzi trimbița și doba și apoi, ca în timp de răz-

miriță, mici și mari, tineri și bătrâni, femei, fete și flăcăi și moșnegi și copii de școală, preste garduri, preste șanțuri, din deal și din vale, toți aleargă într'un răsuflet ca la comedie. Oare până când va merge tot așa, Pătrăuțenilor? Până când să se tot deprindă copiii voștri a crede, că numai hăulirile și veseliile și benchetele fără capăt sânt scopul și țânta zilelor celor sfinte? Oare banii cheltuiți într'un an întreg cu atâta muzică și cinste și joc pentru câți tineri ar ajunge să-și

Biserica din Pătrăuț pe Suceava (din apropiere)

plătiască taxa de membru pe an la cabinet? Fără indoială că pentru 50 de ori mai mulți decât se află astăzi în tot Pătrăuțul! Și când stai și gândești la această groaznică istravă de bani aruncați în vânt, și știi că la alte popoare lucrători cu ziua se îndeasă de plătesc numai pe lună câte 50 bani. ca să poată ceti Duminecele și sărbătorile cărți din cutare bibliotecă, atunci cu mirare te întrebi: Oare în Pătrăuț nu se mai află nime, care să poată cugeta? De foarte multe ori

mi s'a întâmplat la felurite prilejuri să întreb pe cutare fecior sau fată: Cetit-ai cutare sau cutare carte dela cabinet? Răspunsul a fost totdeauna că cel întrebat a strins din umeri. Unde sânteți voi cărturarilor bătrâni și voi părinților știutori de carte să vă rădicați glasurile și să-i povățuiți pe tinerii voștri, că s'a trecut de mult vremea hăulitului vecinic, căci azi trăim în timpul de groază al paserilor noastre călătoare la America, în timpul potopului cumplit al minciunii, înșelăciunii și încălecării celor slabi de cătră cei hâtri și vicleni și fără suflet și fără Dumnezeu! De ce nu li deschideți tinerilor voștri ochii, că ei numai cu cheltuiala unui singur joc și-ar

Biserica din Pătrăuț pe Suceavă (din depărtare).

pute plăti taxa pe doi ani și la cabinet și la »Arcașul?« De ce nu li deschideți ochii să mai vârsteze cu afurisitele de jocuri, adecă într'o Duminecă să joace, iar în alte două sau trei Dumineci să împrumute cărți dela cabinet și să cetiască? Voi numai decăt trebuie să vă siliți, ca tinerii voștri ieșiți din școală să alerge după cetitul cărților ca omul biruit de foame după o bucată de pâne. Zic numai decăt, căci nevoile traiului se grămădesc așa de strașnic, încât numai omul cel mult luminat cu cetirea cărților poate străbate prin ele.

Dar când e vorba de cetit cărți, trebuie să facem deosebire. Sânt adecă cărți lumești și cărți sfinte. În cărțile lumești

este înțelepciune omenească, iar în cărțile sfinte este înțelepciune dumnezeiască. Nu-i vorbă că foarte mare folos are omul și din cetitul cărților celor bune lumești și foarte mult i se luminează sufletul și cu luminele lor, dar numai cu acestea lumini bietul om tot în întunec ar rămâne pe veci. Luminele cărților lumești le putem asemăna cu stelele nopții, dintre cari unele lucesc mai tare ca luceferii, altele mai slab ca stelele cele mai mari, altele și mai slab ca stelele cele mai mici. Dar se știe că ori și cât de frumos ar luci toate stelele la un loc, numai la lumina lor în zădar te ostenești a vedea cum se cade, căci noaptea, noapte rămâne. În noaptea aceasta a înțelepciunii cărților lumești a început a împrăștia razele cele mai luminoase numai o singură carte, anume Biblia sau Sfânta Scriptură mai ales a Legii celei Nouă. Soarele, care împrăștie acelea raze acuma de 1908 ani și va împrăștia până la sfârșitul lumii, Soarele Acela este singur Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul nostru Isus Hristos, iar razele sânt învățăturile Lui cele sfinte și vecinice. Sufletul, care nu se soarește în razele Soarelui Hristos, mai bine n'ar mai fi văzut lumina lumii acesteia și, fie el chiar de împărat, cu bună samă că va fi întrecut și de cel de pe urmă calic, care însă trăiește după legea lui Hristos. Iată pricina, Pătrăuțenilor, de ce cărma cabinetului vostru a căutat să bage în biblioteca lui numai decât și șese cărți frumoase legate din Biblia Legii celei Nouă. Mai ales cartea aceasta ar trebui s'o cetiască fiecare din voi cel puțin odată în an. Voi aveți însă în biblioteca cabinetului și alte cărți despre legea dumnezeiască. Cine vrea să-și îmbogățească sufletul, să le cetiască pe toate.

Când copiii voștri ajung vârsta de 7 ani, trebuie să-i dați numai decât la școală, ca să învețe 6 ani deplin și apoi 2 ani numai iarna. Cine nici în ziua de azi nu pricepe folosul școlii, acela nu-i om; iar cine caută toate clenciurile să-și scutiască copiii de școală, fie el cât de sărac, acela își îngroapă copiii de vii. Gândiți numai la fratele nostru Mardari Capverde. Dacă el, sârmanul, nu l-ar fi lăsat pe copilul său Ioan să âmble la școală, oare ar avea astăzi bucuria să-l vadă că e unul dintre cei mai buni școleri din clasa a doua a gimnaziului din Suceavă? Deci ferice ar fi de voi, dacă cu toții ați zice ca fratele nostru Ion al lui Simeon Turturean, care nu odată mi-a spus: »Să știu că voi roade

în piatră, dar pe copiii mei trebuie să-i școlesc numai decât!» Și câtă bucurie are el acum, că o vede pe domnișoară Pachina învățătoriță la școala noastră, are un fecioraș ieșit din școala de lemnărit din Câmpulung, are doi copii la gimnaziu și trei la școala din sat. Nici un neam de oameni nu cunoaște așa de deplin folosul școalei ca Jidovii, de aceea și cei mai sărmani dintre ei își dau tot ce au pentru școlirea copiilor. Așa trebuie să faceți și voi numai decât. Nici un copil al vostru să nu rămâie, făcă să sfârșiască școala din sat.

Dar nu fiecărui îi este dat să-și agonisiască cu școala și pâinea sa pe viață. Școala din sat îi cerne, cum ași zice, pe copii, și cei ce vădesc destulă agerime de minte, silință și purtare bună pot merge să învețe la școli mai mari. Ce să facă însă ceilalți? Oameni buni, treziți-vă odată și dați-vă băieții să învețe tot felul de meșteșuguri, căci nespus de mare lipsă are neamul nostru de astfel de oameni și frumos trai îi așteaptă pe dânșii în viitor. Gândiți la pălimarul nostru, moșul Roman, ce zestre frumoasă i-a asigurat el fiului său Gavriil, că l-a dat la școala de lemnărit din Câmpulung, și câtă mulțămire simțim noi cu toții că acest cilibiu fecioraș lucră acum la fereștile, ușile și podelele cabinetului nostru. Ori gândiți la ciobotarul nostru Pavel Stănescul, cum în căsuța lui nici nu-l ploauă, nici nu-l ninge, nici nu-l arde soarele, și totuși își câștigă, cu meșteșugul lui, toate cele de lipsă pentru o viață cinstită. Dacă însă unii sau alții îi țineti pe copiii acasă la gospodărie, după ce ei sfârșesc școala din sat, atunci grijiți, o, grijiți, ca ei să nu cadă în diavolul pecat de moarte al lenei sau trândăviei, ci mereu să munciască în zilele de lucru, iar în Dumineci și sărbători, pe lângă petrecerile cu cuviință, mereu să cetiască cărți și gazete dela cabinetul nostru. Căci munca neconținută și înțeleaptă îl scutește pe om de mulțime de răutăți și de păcate și îi aduce nespus de mare bine, precum zice și cântecul: »Munca-i armă potrivită pentru ori și ce ispită, munca-i mare mângâiere, a vieții dulce miere, dar scump dela D-zeu, munciți, munciți mereu, și mereu chivernisiți ceea ce agonisiți!»

Ajungând cu vorba la chivernisirea muncii, am ajuns la altă sminteală mare a Pătrăuțenilor și în deobște a Româ-

nilor. Cine nu știe adecă, cât de greu își agonisesc bieții noștri creștini cele de lipsă pentru trai? Dar cine nu știe pe de altă parte, și cu câtă ușurătate de minte împrăștie ei cele agonisite? Cea mai mare batjocură de sudoarea și munca lor o fac mai cu samă femeile și fetele. Ele toarnă mulțime de parale pe flenduri cumpărate din dughene și mai ales fetele își fac așiși de cap cu hainele de catifele și de mătăsuri și cu alte podoabe netrebnice, ce țin de azi pe mâne și le schimosesc în niște uriciuni, de nici nu le mai poți cunoaște ce-s. Te îngrozești de cumplita nebunie, când vezi că pela hramuri sau alte petreceri cutare fată joacă la strinsură ca o păpușă de catifea ori de mătăasă, și dacă întrebi, cine-i ea, ți se spune că e cutare hargată, ce slujește în Burdujeni ori în Suceavă ori aiurea.

Voi, Pătrăușenilor, trebuie să stăruieți din răspuțeri, ca săl-bătăcia împopoțării femeilor și fetelor voastre cu putregaiuri cumpărate dela străini să piară din satul vostru odată pentru totdeauna. Voi aveți încă datina frumoasă apucată din moși-strămoși, că sămănați cânepă și in și aveți și lână dela oile voastre. Fiți dar cumiți și mereu le îndemnați pe femeile și fetele voastre să țese pânzeturi și lănețuri pentru tot felul de îmbrăcăminte a căsașilor voștri, și să coase schimburi și haine pentru partea bărbătească, cămeși mândre cu allite, cu mărgelile și cu fluturi și catrințe frumoase și trainice pentru partea femeiască, apoi ștergare, prosoape delicate, traiste, desagi, lăicere, scorturi înflorite și toată zestrea, cu care vă împodobiiți casele. Știți voi că port mai drăgălaș decât portul adevărat românesc n'are nici un popor de pe lume? Știți voi că crăiese și fiice de crai și de cei mai mari domni așa s'au îndrăgit în portul românesc al femeilor noastre țărance, încât ele se duc îmbrăcate în acest port fermecător la cele mai strălucite petreceri și baluri? Știți că Americanii cei atât de gospodăroși au aflat că, dintre toate ștergarele din lume, numai ștergarele cele în patru, cinci sau șese ițe, țesute de femeile țărance române, sânt cele mai îndămânatice, mai bune și mai trainice? Și toate acestea odoare scumpe, moștenite dela cumiții noștri strămoși, voi să le lăsați acum să se piardă și să le schimbați pe flendurile, bulendrelle și putregaiurile, ce vă schimosesc și vă storc pungile de bani? N'ați văzut cei ce ați fost la expoziția din Iași, cât de frumos li sta harnicelor gospodine din Stupca, ce toate erau îmbrăcate

în cămeși cu altițe și în catrințe țesute cu fir de argint și de aur, de ți se duceau ochii, privind la ele? N'ați văzut că acelea cumiști gospodine folosesc numai la mari sărbători hainele lor delicate, de cari am auzit că țin și 10 până la 15 ani? N'ați pute și voi, Pătrăuțenilor, să faceți așa, ca să vă meargă vestea în lume, cum li-a mers Stupcancelor?

Voi știți acuma, că cărma cabinetului vostru de cetire a pus premii pentru acelea fiice ale voastre, cari în decurs de un an își vor face ele singure cu mânilor cele mai mândre cămeși, catrințe, bunghițe și găтели de cap anume pentru zile de sărbători și de petreceri. Premiile vor fi de ocamdată patru în preț de 10, 20, 30 și 40 de coroane, și de vom ajunge cu sănătate, le vom împărți la anul în Dumineca Floriilor. Noi în felul acesta nu vom conțeni a vă tot încurāja, până ce ne va ajuta bunul Dumnezeu să vedem satul întreg vindecat de spurcata și atât de grețoasa boală a purtării putregaiurilor străine. Ar fi apoi foarte bine și frumos, ca și feciorii voștri să joace pela petreceri numai cu fetele acelea, cari vor fi îmbrăcate în haine curat românești, făcute cu mâna lor, Ecăci așa vor da Ușiv eisidovadăry călu știu prețui munca și simțul de chivernisire și înțelepciunea fetelor, iar pe de altă parte urăsc și disprețuiesc trândăvia și prostia acelora, cari cheltuiesc sodom de bani pe netrebnicii.

(Urmează articolul final 12.)

C. Morariu.

Cunoștința legilor împărătești.

Mai dăunăzi am scris în »Deșteptarea«, că una din pricinele cele mai de căpetenie, ce-i fac pe țărani noștri să umble păgubași prin judecăți, este lipsa de cunoștință a legilor împărătești. Țărani noștri sânt deprinși să țină morțiș la cele apucate de moși-strămoși, și nu bagă în samă, că vremile se schimbă, și că cu vremile cele nouă vin și legi nouă, cari adesea schimbă mult din obiceiurile cele vechi.

Țărani noștri Români în cea mai mare parte trăiesc din lucrul pământului și din prasila vitelor. Despre aceste lucruri avem noi legi foarte vechi; cele mai de căpetenie sunt două: codul civil, adecă legea care scrie despre averea omului

în deobște, și legea cărților tabulare, adică acea lege, care scrie despre pământuri și despre cărțile, în cari sânt înscrise pământurile și toate drepturile de pe ele, sau cum le numesc oamenii noștri pe nemție »Grundbuch«. Aceste două legi le știu jidanii mai că pe de rost, și la dinșii nu se întâmplă să facă ceva, ce nu-i după lege. Altfel la țărani noștri. Legea spune spre pildă, că acela e proprietar, adică stăpân pe pământ, care e înscris în cărțile tabulare (Grundbuch). Pentru a pute fi înscris în aceste cărți, trebuie să ai o hârtie subscrisă la notar sau la judecătorie, în care stăpânul pământului, care-i înscris pe loc, dă voe ca să fie el șters și înscris altul în locul lui. Facerea unei astfel de hârtii e se 'nțelege îmbinată cu o cheltuială de câte-va coroane. Oamenii noștri adese cred că pot să cruțe aceste parale, și vând locul între marturi, fără să facă hârtia ceea la notar sau judecătorie (hârtia aceea se chiamă »contract«), ci numai dau locul în stăpânire unul altuia. Se întâmplă adese, că cel ce a vândut locul, dătoarește cuiva niște bani; acesta părește pentru datorie și dacă omul nu plătește la vreme, cel cu banii (creditorul) caută în cărțile tabulare, și are omul niște pământ pus pe el. Găsește un ogoraș, de care nu știe că-i vândut, fiind încă înscris pe numele datornicului, și scoate ogorașul la tobă.

Ast-fel să întâmplă, că omul care a cumpărat și a plătit locul într'o bună zi se vede scos din stăpânire printr'o comisie dela judecătorie, care vine și dă locul în sama altuia. Dacă omul nostru n'ar fi cruțat cele câte-va coroane, n'ar fi rămas acuma păgubaș cu locul întreg.

Ast-fel au pățit-o spre pildă vr'o 50 țărani din Mihova. Ei au fost cumpărat dela boierii de acolo o mulțime de locuri și le-au luat în stăpânire, fără să facă contract. Boierii fiind datori bani la niște bănci, aceste au scos moșia întreagă la dobă. La licitație au cumpărat moșia doi jidani, adică Maier Wechsler și Motco Gottesmann. Aceștia s'au ținut după lege de aceea, ce era înscris în cărțile tabulare, și au scos pe bieții oameni din pământurile lor. Lucruri de aceste se întâmplă mai că în fiecare zi și prin toate satele. Și totuși oamenii nu se încumîntesc și nu grijesc, ca să se intabuleze îndată la cumpărare ca stăpâni pe locurile cumpărate.

Acuma să vă dăm o altă pildă. Un tată moare și lasă averea sa la trei copii. Judecătoria chiamă copiii, trage averea la inventar (livintar) și înscrie apoi în cărțile tabulare la fie-

care din copiii a treia parte din toată averea. Copiii tustrei sânt căsătoriți și au gospodăriile lor, deci nu lucră pământul rămas dela tată la un loc, ci măsură ogoarele cu prăjina și se împart în părți drepte, ținând apoi fiecare partea lui în stăpânire. Dar în cărțile tabulare nu pun nimică despre împărțeala aceasta, că rămân mai departe fiecare înscriși pe a treia parte din averea întreagă. Unui fecior i-au trebuit niște bani și luând el împrumut dela o bancă, aceasta s'a intabulat pe partea lui de avere, dar nu pe partea ce o ține el în stăpânire, ci pe partea din averea întreagă, cum e înscrisă în cărți. Dacă omul din nefericire nu plătește la vreme, banca scoate partea a treia din toată averea la dobă și astfel se bagă și în stăpânirea locurilor dela ceilalți doi copii, cari nu-s datori cu nici un ban.

Mulți oameni sânt îndatoriți pe la niște cămătari, cari s'au intabulat pe averea omului pentru datorie. Știind bietul om, că datoria e nevoe mare, face ce face, mai vinde o păreche de boi, mai năimește vr'o falce pe ani și plătește datoria. Când dă omul cămătarului banii, îi mai dă de grijă, ca să șteargă datoria din cărțile tabulare, ba câte odată nu spune nici asta. Plătind omul datoria, crede că treaba e acuma în cea mai bună rinduială.

Însă nu-i așa, oameni buni! După lege datoria stă atâta vreme pe loc, până nu-i ștearsă din cărțile tabulare. Nu ajunge să plătești o datorie, ci tot așa cum a subscris omul un act de datorie, la notar sau la judecătorie, ca să se poată intabula creditorul pe loc, tot așa acesta trebuie să subscrie o hârtie, care se chiamă »chitanță«, ca să poată șterge omul datoria de pe loc. Iacă ce se poate întâmpla, dacă omul plătește banii fără să iee chitanța. Cămătarul de obicei așteaptă până a murit omul și apoi părește copiii sau văduva pentru datorie. Aceștia n'au fost martori, când a plătit omul banii, cămătarul spune că n'a căpătat plată și scoate astfel banii a doua oară. Sau cămătarul vinde datoria la alt cămătar, acesta părește pentru bani și-l chiamă pe cel dintâi ca martor, care mărturisește strîmb, și omul trebuie să plătească a doua oară. Să mai poate întâmpla, că cămătarul singur datorește cui-va bani, și acesta îplinește datoria intabulată pe averea omului, fără să știe că omul a plătit deja, și astfel bietul țaran rămâne păgubaș cu banii, pe cari trebuie să-i plătească a doua oară.

Nici nu se poate număra, câte nevoi și neajunsuri îl pot ajunge pe om, dacă nu bagă în samă, ce spun legile amintite mai sus. Este datorința preoților și a învățătorilor, ca să lumineze pe oameni în privința aceasta și să-i ferească de pagube, dar și oamenii trebuie să asculte de sfaturile aceste, căci spre folosul poporului îs date. Deci :

1. Nu cumpărați locuri fără să faceți contract pe ele și fără să vă intabulați pe loc în cărțile tabulare ;

2. Nu lăsați să stee locurile nedespărțite în cărțile tabulare, ci faceți contract de despărțire și vă intabulați fiecare deosebit și deoparte pe partea lui ; și

3. Nu plătiți datoriile intabulate, fără să luați mână la mână și chitanța de ștergere, pe care s'o băgați îndată la judecătorie, ca să se șteargă datoria.

Dr. Emilian Slușanschi.

Jidanii și Talmudul *).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(Urmare.)

Vom fi având noi Românii și alți dușmani destui de răi, dușmani cari vreau să ni iee limba, obiceiurile, moșia și celelalte odoare ale noastre moștenite dela părinți și trebuie să fim foarte cu luare aminte ca acești dușmani să nu ne încalce; dară vedeți că dușmani de felul acesta vroesc numai să ne umilească, să ne facă slugile lor. Altfel e la jidovi: Ei dacă ar putea, i-ar ucide pe toți creștinii într'o zi. Jidanii adevărat zic, că ei sânt »poporul ales« a lui Dumnezeu și că Dumnezeu a făcut cu ei un contract, în puterea căruia Jidanilor li stă în voe să înșele, să fure, să jăfuiască, să bajocurească, să otrăvească, săucidă, până ce curățind în felul acesta tot pământul de creștini, îl vor lua ei singuri în stăpânire. De bună seamă că așa o prostie ca povestea aceasta cu contractul între poporul ales și Dumnezeu poate să se zămislească numai în capul unor oameni lacomi și flămânzi cum sânt Jidovii ; și vedeți tocmai credința aceasta a lor, că e voia lui Dum-

*) Trebuie să îndreptăm o greșea din numărul trecut în care s'a tipărit din nebagare de seamă în loc de *Talmudul* și *Tora* — *Talmudul* sau *Tora*. Talmudul e cartea din care sânt luate lucrurile de față, pe când *Tora* e cu totul altceva. A. M.

La fântână (Portret de E. Maximovici).

nezeu să stăpânească Jidanii tot pământul, îi face așa de răi și turbați asupra creștinilor.

Am vorbit mai înainte despre școlile jidovești, așa numitele »cheidere«, în cari se adună toți Jidănașii de cum numai se pot ținea pe picioare și unde îi învață »belferii« lor legea cea jidovească a pierzării tuturor neamurilor creștine. Aceste școli în frunte cu rabinii și belferii jidovești sânt adevărate școli de nelegiuți și e lucru de mirare că împărăția sufere să se împărtășească așa fel de învățătură. Și ca să vedeți că avem dreptate să ne mirăm că împărăția rabdă așa fel de școli,

înșirăm aici câteva pilde, povestite de un rabin botezat, care zice:

»Pe copiii lor trebuie mai înainte de toate să-i învețe
 »hulă asupra creștinilor, ca să știe, când vor trece pe lângă
 »o biserică creștinească să zică: *șacăt teșatine văsăcfu tăsă-*
 »*vinichi hanrimrii*, adică pe românește: **spurcata spurcaților și**
 »**necurata necuraților, afurisită este.** Și la *Talmud* scrie, dacă
 »a trecut vre-un jidov pe lângă o biserică creștinească și a
 »uitat să hulească până la zece pași, dacă și-a adus aminte
 »că n'a hulit, dator este să se întoarcă și să zică hula aceea,
 »iară de a trecut mai mult de zece pași, poate să rostească
 »hula amintită acolo pe loc«.

»Așișderea când văd ei ducând pe vre-un creștin mort
 la groapă, dator este tot Jidovul să zică: *șaium had lămuhor*
trei, adică pe românește: „**astăzi am văzut un păgân mort,**
mâne să văd doi“, care hulele acestea și copilul cel mic trebuie
 să le știe. Și mai zice rabinul cel botezat:

»Când un creștin vine în casa unui Jidan, »Jidanul
 »spune: *orur habbo*, adică: **afurisită să fie acea** ce vine; și el
 »o zice așa de repede, că creștinul nu bagă de seamă. Când
 »apoi creștinul pleacă, Jidanul spune: *Leh leșem ședim uma-*
 »*lahe habbolo*, adică: du-te în numele dracilor și a îngerilor
 »peirii«.

Mai avem apoi multe alte mărturisiri și tâlmăciri ale
Talmudului făcute de creștini. Am putea scoate din ele toate
 batjocurile pe cari le mai rostesc jidanii asupra bisericii, iar
 mai ales asupra capului acesteia, a Domnului nostru Christos,
 dar așa sânt de scârnavе cuvintele aceste de hulă că ni-i
 rușine să le amintim aice. Vă voi înșira numai câteva
 vorbe de ale lor mai puțin urite, ca să vedeți cât sânt de
 obraznici jidanii.

Așa îi zic ei biserici: *Beth hatturpa* adică **casă de ru-**
șine, sau *beth hallexuth* adică **casa batjocurii**, sau *beth toeboth*
 adică **casa uriciunilor**. Așa îi zic ei apei botezului: *Me hat-*
tuma adică **apa necurăteniei**, sau *me hașemed* adică **apa peirii**
 și multe altele, cari lucruri ni-i oare cum să le scriem. Bote-
 zului îi zic jidanii: *Șemed* adică **peire** și *tuma* adică **necură-**
tenie. Impărtașania o numesc jidanii *Lehem tome* adică **pâne**
necurată și *Șebel tome* adică **gunoi**. Și așa au jidovii în *Tal-*
mudul lor batjocurile cele mai urite asupra sfântului potir, a
 sărbătorilor noastre, a preotului și a tuturor lucrurilor sfinte

noauă. Indelungă și mare este bunătatea și răbdarea Tatălui ceresc, că suferă așa o litfă pe fața pământului. Creștinilor li zic jidovii *Chelabim* adecă **câni**, sau *hamorim* adecă **măgari**, sau *haxirim* adecă **porci** și *șecaxim* adecă **spurcăciuni**. Creștinul este pentru jidan un câne spurcat și de aceea lui poate și chiar trebuie după legea lor să-i vândă jidanul pentru masă mortăciuni, pe cari înainte de a le vinde, le lasă să fie murdărite de copiii lor. Vanzându-le mai pe urmă mai spun asupra acelor bucate spurcate o afurisenie adecă : **creștinul să mănânce moartea grabnică**. Și de ce vi le înșirăm noi aice toate acestea ? Pentru ca să înțelegeți odată, că sfaturile ca să vă feriți de jidovi, pe cari vi le dau d-nii preoți și învățători sânt foarte priincioase pentru D-Voastră gospodarii de pe la sate și că numai urmând sfaturilor aceste, veți putea vedea odată satele curățite de Jidani. De multe ori îl auzi pe cutare gospodar zicând că, ce folos de vorba frumoasă a părintelui sau a domnului învățător, dacă mie când am o nevoie tot jidanul î-mi ajută, că sau îmi imprumută bani, sau îmi dă marfă pe așteptare, pe când vorba tot vorbă rămâne și cu vorbe nimeni nu-și poate stâmpăra foamea ! Da să nu bănuieți, cine-i de vină că vorba omului care vă vrea binele numai vorbă rămâne ? D-Voastră țaranii sânteți datori să ascultați de vorba oamenilor luminați și s-o înfăptuiți și atunci deabia ați vedea că înfăptuirea unui sfat bun are mai mare preț decât cele 200 cor. jidovești. Imprumutate până ce îl scoate pe om din casă vânzându-i toată averea la dobă. Vedeți tocmai lucrul acesta ni dovedește cât e de șiret jidanul și cum știe el să întindă lațul, așa că cel ce pică odată în lațul lui, nu mai scapă ; că cu cât mai tare se zbate cu atât mai tare se incurcă. Jidanul doar știe că cu un gospodar, pe care nu-l are cu nimic în mână, nu poate face el ce vrea ! De aceea el așteaptă, și pândește cu banii de-a gata, așa cum pândește păingânul să-i pice o găză ca să o sugă ; și când i se întâmplă să vie vre-un Român de-ai noștri ca să împrumute bani, atunci jidanul mai întâi se face că n'are, apoi tot îl întreabă pe om, că la ce-i trebuiesc parale și că de unde le va plăti el înapoi, ca să-i arete că poate tot mai este nădejde să le capete : dară nu-ți spune Jidanul **da** până ce omul nevoieș nu-i giuruiește de bună voie camăta pe care o vrea Jidanul. Și de ce îl lasă el pe gospodar să spuie singur de bună voie câtă camătă va da ?

Pentru că știe afurisitul de Jidan că atunci el nu poate fi pârât la judecătorie pentru cămătărie, fie camăta ori cât de mare, de vreme ce omul cu pricina singur a zis că-i dă atâta.

Vedeți, banul jidovesc sau marfa dată pe așteptare creștinului, e ca și nada pe care o pune omul în căpcană când vrea să prindă o dihanie, care îi face stricăciuni. Dacă dihania îi lacomă și prostuță, pică în căpcană, iar dacă dihania e șireată și ea și nu se lăcomește la un os de ros, atunci scapă de primejdia de a peri cu zilele în mâni.

Noi nu Vă zicem să luați ciomegele în mâni și să-i ucideți pe toți Jidanii, pentru că știm prea bine că așa un lucru ni-i oprit **nouă creștinilor** prin legea Împăratului ceresc și a celui pământesc, dară Vă zicem să Vă feriți ca de foc de aceia, cari de când au văzut lumina soarelui, urăsc din tot sufletul lor spucat și negru ca iadul pre toți creștinii!!!

Aurel Morariu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Poezii populare.

Măi bădiță, măi Ion
Tu ești șerpe, nu ești om,
Mă săruți noaptea prin somn.
Eu nu dorm, numai mă fac,
Că Ion mi-i tare drag.

*

»Somn e, maică, ochilor,
Și li-i greu sprincenelor!«
— »Fiica maicii, culcă-te,
In patul frăține-tu!«

»Fi-voi, maică, și-oi trăi
Acolo n'oi hodini
Că patu-i din floricele
Și m'ajunge multă jele!
— »Fiica maicii, culcă-te
In patul tătăne-tu!«
»Fi-voi, maică, și-oi trăi
Acolo n'oi hodini
Că-i patul făcut cu fân
Și-amiroasă a om bătrân!«

— »Fiica maicii, culcă-te,
In patul drăguți-tu!«
»Fi-voi maică și-oi trăi
Eu acolo-i odihni.»

*

Doamne negru-i pământu,
Da-i mai negru uritu.
Ba, mai rea e dragostea
Că usucă pașiștea.
De urit te poți ascunde,
Dar de dragoste n'ai unde,
Măcar unde te-ai ascunde
La inimă te pătrunde.

*

Badea cu musteața neagră
Se jură că nu-'i-s dragă,
Dar eu văd pe badea bine
Că mai moare după mine.

*

La pârliaz (Portret de E. Maximovici).

Jele-mi-i și rău îmi pare
 Pentru cine-am crescut mare;
 Jele mi-i și-mi pare rău
 Pentru cine-am crescut eu.
 Jele-i, Doamne, cui e jele,
 Jele-i inimuței mele
 După frunza răchițele-i
 După ochii mândrei mele,
 După frunza nucului
 După pana cucului...

Culese din Câmpulung de V. I.

*

Foaie verde de trei flori
 Ciobănaș dela miori
 Un' ți-a fost soartea să mori?
 — „*Sus în vârful muntelui
 În bătaia vântului
 Și urletul lupului.*“
 De ce moarte mi-ai murit
 — „*De trăsnit când a trăsnit*“.
 De jelit cin' te-a jelit?
 — „*Faserile-au ciripit*“.
 Candela cin' ți-a aprins?
 — „*Luna când a răsărit*“.

Lumânări cin' ți-a adus ?

— „*Soarele, când a apus*“.

De scăldat cin' te-a scăldat ?

— „*Ploile când au plouat*“.

De'mpânzit, cin' te-a 'mpânzit ?

— „*Frunza când s'a răsipit* ?

Spune-mi cin' te-a tămâiat ?

— „*Ceața 'n jos când s'a lăsat*“.

De 'ngropat, cin' te-a 'ngropat ?

— „*Munți înalți când s'au surpat*“

Fluerașul und' l'ai pus ?

— „*In craca bradului sus.*

Vânturile când vor bate,

Cetina o să se miște,

Fluerașul mi-a suna

Oițele s'or strîngea

Și pe mine m'or cânta“.

Din Ardeal.

Cântarea României.

(Fragment.)

Cântarea României de Alecu Russo este cel mai frumos și mai înălțător cântec al neamului românesc. Noi am socotit, că n'ar strica să cunoască și țărani noștri acest cântec, în care-i vorba de toate suferințele prin cari a trecut poporul nostru. Aici li dăm numai o parte din cântec, însă dacă voiește să l aibă cineva întreg, nu are decât să se însoțească cu mai mulți și să cumpere cărticica *Cântarea României* dela librăria „Școala Română“ din Suceava. Cărticica costă numai 15 bani (7 cr. și jumătate).

N. R.

1.

Domnul Dumnezeuul părinților noștri înduratu-s'au de lacrămile tale, norod nemângăiat, înduratu-s'au de durerea plângerilor tale, țeara mea? . . Nu ești îndestul de smerită, îndestul de chinuită, îndestul de sfășiată? Văduvă de feciorii cei viteji, plângi fără încetare pe mormintele lor, precum plâng și jelesc femeile displetite pe sicriul mut al soților.

2.

Care e mai mândră decât tine între toate țările semănate de Domnul pe pământ? Care alta se împodobește în zilele de vară cu flori mai frumoase, cu grâne mai bogate?

3.

Verzi sânt dealurile tale, frumoase pădurile și dumbrăvile spânzurate de coastele dealurilor, limpede și senin cerul tău. Munții se înalță trufași în văzduh; riurile ca brăie prestrițe ocolesc câmpurile; nopțile tale încântă auzul, ziua farmecă văzul . . . pentruce zâmbetul tău e așa de amar, mândra mea țeară? . . .

4.

Dunărea bătrână, biruită de părinții tăi, îți sărută poala și îți aduce avuții din ținuturile de unde soarele apune: vulturul din văzduh caută la tine ca la pământul său de naștere; râurile cele frumoase și spumegoase, pâraiele cele râpezi și sălbatică cântă neîncetat lauda ta... O, țeară jalnică, ca nici una, pentruce fața ta e îmbrobodită?

5.

Nu ești frumoasă, nu ești înavuțită?... N'ai feciori mulți care te iubesc? N'ai cartea de vitejie a trecutului, și viitorul înaintea ta?... pentruce curg lacrimile tale?...

6.

Pentruce tresari? Trupul ți se topește de slăbiciune, și inima ți-se frământă cu iuțeală. Cetit-ai oare în cartea ursitei?... Aerul mișcă turburat... vântul dogorește.... Îngerul pieirei arătat-ți-s'au? noptile tale sânt reci, visurile turburate ca valurile mării bătută de furtună... ce-ți prevestesc?

7.

Privește la miază-zi, la miază noapte, popoarele își ridică capul... gândirea se ivește luminoasă pe deasupra întunericului... Gândirea, duhul dumnezeesc, ce zidește, și credința ce dă viață... lumea veche se prăvălește, dintr'a ei dărămături slobozenia se înalță!... Deșteaptă-te!

8.

Mucenicii sângelui tău n'au zis oare: și domnul va scula pe unul dintre voi care va așeza pe urmașii voștri iarăși în volnicia și puterea lor?... Uitat-ai sângele ce curge prin vinele feciorilor tăi?... Mult erai mândră odinioară când strigai »ura« în bătai!, .. pieptul tău era tare ca de oțel, paloșul se tocea pe dînsul... soarele se întunea de norii de pulbere ce ridicau războinicii tăi.

9.

Și era viața dulce și pacinică... sub aripele slobozeniei legea înflorea... toți fiii țării trăiau în bine, căci unirea și dragostea domnea cu ei... bogatul ajuta pe sărman: sărmanul nu pizmuia pe bogat... fiecare om avea dreptul său și era moștean în țara sa... legea era dreaptă și tare; ea nimicea în lăuntru pe cei cu inimă vicleană, și era un zid de apărare de către dușmanul din afară... fruntea ta, o țară mult dragă, nu se pleca atunci rușinoasă înaintea străinilor, și când grăiai, glasul tău se auzia de departe... numele străinilor nu te îngrozia, și de și ziceau ei între ei: hai să punem în fiare pe ficiorii vulturilor și să domnim asupra lor... căci noi sântem tari și mai mulți la număr... și turmele lor vor

fi ale noastre... vom necinști femeile și fetele lor... și vom batjocuri perii cărunți ai bătrînilor lor... Dar tu rîdeai de laudele sălbaticilor, că vulturii aveau aripi și crengi tari... când cătai la dînșii ei piereau precum piere un nor de grauri când vulturul se leagănă prin văzduh... greu era de a răpune pe ficiorii tăi. Fiecare om era slobod și plătia câte o sută de oameni, căci se lupta pentru dinsul... slobozenia însutește puterea... numai cei mișei și cei răi țin cu străinii și cu apăsătorii...

10.

Vântul de la miază-noapte bate cu furie... Cerul se întunecă... pămîntul se cutremură... în patru unghiuri ale lumii se văd înălțându-se stâlpi de flacără învăluită în nori de fum... se aud armăsarii nechezând, turmele mugind, sgomote de care și o larmă îngrozitoare de glasuri de tot felul, limbele se amestecă și oamenii nu se mai pot înțelege... popoarele se grămădesc și se îndeasă unele peste altele... d'abia urma unora de pe pămînt s'au șters, altele au năvălit în locul lor... pare că ziua de apoi a lumii ar fi fost... scârșniri din dinți, gemete și țipete de moarte se mai aud, noroadele dau năvală peste noroade și oamenii peste oameni... pustiirea pășeste înainte și în urma lor... dreptatea stă în jaf... legea în sabie, noaptea cu besnele sale a cotropit omenirea... sângele curge pâraie... focul mistuește ce scapă din sabie... și moarte seceră pămîntul... întunecimea se îndeasă și mai mult... tot neamul omenesc se frămîntă și se sdruncinează... urgia Domnului... dreptatea dumnezeiască trece pe pămînt pustiind:...

11.

Se zice în carte, că Domnul pe cei fără de lege când voiește a-'i prăpădi îi orbește și le insufflă cugete nebune și neînțelepte de mândrie... Domnii și boerii neamurilor ziseră între dînșii: să nu lăsăm popoarele noastre în odihne, căci odihna deșteaptă gândirea și gândirea mână la faptă... să ridicăm stavile, să semănăm zavistia și ura, și să insufflăm lăcomia cuprinselor și a prăzilor, și să împingem neamurile unele asupra altora, ca astfel să întindem domnirea și puterea noastră... și neamurile se dușmăniră și se pizmuiră între dănselle luptându-se mereu ca să slăbească pe cele mai tari, ca să înghită pe cele mai slabe nu spre folosul lor, ci spre folosul asupritorilor pămîntului... astfel popoarele se făcură părtașe la nelegiuirile și nedumnezeirea căpeteniilor lor, sleiră sângele și topiră carnea de pe oasele lor în luptă, până când rănite și sângerate și dându-'și sufletul, cunoscură în sfârșit rătăcirea lor, și cum-că toate limbile pămîntului sunt surori și fice iubite ale Domnului... și vremea neînțelegerii trecu!

12.

Neamurile toate s'au cunoscut între sine . . . limbile toate s'au îmbrățișat . . . Numai pe tine țară de jertfă, pământ de sânge și de durere nu te cunosc . . . mare ți-a fost fala . . . dar amară îți este răstignirea . . . Doamne, depărtează paharul! . . .

(Finea va urma)

Ce-i nou în lume ?

Plecați, oameni buni, la America!

Gazetele englezești aduc groaznică știre, că corabia Vadland, care a plecat în 30 Mai din Antwerpen la America, s'a scufundat în apele mării. Din cei 1600 călători n'a scăpat nici un om cu viața. Pe corabia ceea se aflau și o sută (100) de țărani Români din Bucovina! Câte văduve și câți copii fără părinți vor fi rămas pe urma celor înecați?!

Călugări corăbieri.

Călugării din sfântul munte Atos din țara Macedoniei, au acuma o corabie a lor, numită „Sfântul Ilie“. Acești călugări au multe moșii, mănăstiri, sate și metocuri. Vârfurile catargurilor sânt împodobite cu cruci, cu toate că corabia plutește sub steagul împărăției turcești. Cu această corabie se cară la mănăstiri pâne de tot felul și mărfuri pentru negustori. Căpitanul corăbiei este un ieromonah, iară corăbierii sânt îmbrăcați în rasă călugărească.

Icoanele din casele țărănești.

Gazeta preotească »Viitoriul« din Cernăuț, se plânge cu drept cuvânt că țărani noștri nu-și împodobesc păreții caselor cu chipuri de sfinți, ci îngrămădesc feliurite icoane cu împăratul nemțesc sau cel rusesc. Trebuie să știți, oameni buni, că nu mulțimea icoanelor e plăcută ochilor, ci mai degrabă un număr mic de icoane, iar acestea să fie frumoase și cu gust rânduite. În loc de împărații cei rusești și nemțești ar fi mult mai cu cale, ca adevărați Români, să aveți în casă chipul lui Ștefan Vodă, Mihai Viteazul, Cuza Vodă și alți Domni Români. Toate icoanele de felul acesta le puteți cumpăra pe un preț de nimic dela Școala Română din Suceava.

O „societate românească de excursiune“

s'a înființat Joi în 4 Iunie în Cernăuț. Până acuma are peste 140 de membri din toate păturile poporului românesc din Bucovina. Societatea aceasta va face călătorii în toate țările locuite de Români, cum au făcut rândul trecut studenții Români la Iași și la București. Taxa unui membru pe șese luni este o coroană. Cine voințe să fie membru în această societate, să trimită deocamdată bani pe adresa »Deșteptării«, până ce se va hotărî de istov, cine are să strângă banii.

Regele cerșitorilor.

Nicăiri pe lume nu găsești atâția cerșitori ca și în Peking, în capitala împărăției chinezești. Acolo sânt sute de mii de cerșitori, cari sânt împărțiți în mai multe cete cu comitete în frunte.

Și nu numai că au anumite regule, drepturi și legi, dar au și rege, care are putere nemărginită asupra lor. Cerșitorii sânt foarte supuși față de regele lor. În tot anul au de două ori adunări, vara și toamna. Cu prilejul acesta roiesc în număr nesfârșit pe ulițele orașului, făcându-i onoruri regelui. Adunarea lor din primăvară pe la sfârșitul lui April a fost foarte număroasă. A fost de față și regele cerșitorilor, care are acuma 77 de ani și de 40 ani domnește peste cerșitori.

Rugăm pentru cea de pe urmă oară pre toți abonații noștri (și pe frații din Regat și de pretutindeni) cari ni sânt datori pentru gazetă, să binevoiască a ni trimite cât de curând paralele.

**Administrația gazetei „Deșteptarea“
Cernăuț, piața principală 3.**
